

Martien Mantje van

Martien Mantje

Boom & Bonheur: 'Spreiding van het plantseizoen kan, maar er zitten wel grenzen aan'

Airpot en kokoskluit als seizoensverlengende maatregelen

Airpots worden gebruikt voor meerjarige teelt voor levering buiten het kluitenseizoen en als seizoensverlengende maatregel. Door 'luchtsnoei' worden de bomen gedwongen om nieuwe wortels te produceren. Hierdoor kunnen ze later in het voorjaar, in de vroege zomer en vroeg in de herfst worden uitgeplant, waardoor het plantseizoen met enkele maanden wordt verlengd. Dit geldt ook voor kokoskluiten, al groeien die niet door, zoals de kluiten in de airpots. Martien Mantje van Boom & Bonheur vertelt over de ins en outs.

Auteur: Karlijn Raats

Luchtsnoei

Bomen worden vaak in het najaar in airpots gezet, zodat de wortels nog de warmte van het najaar meekrijgen. In het zuiden gebeurt dat meestal in september, bij groenblijvers

vaak rond april. Mantje: 'Het voordeel van een airpot ten opzichte van een gewone pot is de luchtsnoei van de wortels: de wortels gaan niet draaien, zoals in een gewone pot, maar wortelen uit richting de buitenzijde van de pot,

richting de dopjes die direct in contact staan met de buitenlucht. De lucht zorgt ervoor dat de wortels niet verder groeien. Dit heet luchtsnoei, ook wel *air pruning* genoemd. De boom gaat daardoor nieuwe wortels ontwikkelen. Dit heeft een versterkt wortelgestel tot gevolg voor optimale opname van water en voedingsstoffen, waardoor de boom gezonder en krachtiger wordt en beter aanslaat.'

Nauwe sturing in airpot

'Ander voordeel van de airpot is de mogelijkheid om de wortelkluit laagsgewijs te optimaliseren. Als de wortelkluit mooi volgroeid is, kan de overlap van de pot wat verder worden geopend en de ontstane ruimte worden aangevuld met substraat. Hierdoor kan de kluit verder groeien.' Grotere bomen worden hierdoor vaak voor meerdere jaren in airpot gezet om betere

resultaten te behalen bij aanplant. 'Zij vertonen een vergelijkbare kroonontwikkeling en diktegroei als bomen in volle grond.' In sommige gevallen gaat de voorkeur volgens Mantje zelfs uit naar telen op substraat en in airpot, omdat de kweker daarmee beter kan sturen op teeltomstandigheden. Zo vinden zuurminnende bomen die worden geteeld in een gebied met hogere zuurgraad het lastig om in de bodem te groeien. In een airpot met substraat kun je heel nauw sturen op zuurgraad, bemesting en vocht. Hiermee kunnen flinke groeiwinsten behaald worden: bomen in airpots groeien dan vaak beter dan in de volle grond.

Veranderend lever- en plantseizoen

Mantje ziet bomen uit airpot steeds vaker voorbijkomen in projecten waarbij bomen buiten het kluitenseizoen worden aangeplant. Het kluitenseizoen is de periode in het jaar waarin bomen het meest geschikt zijn om te worden geplant, waarin ze in rust zijn en geen blad dragen, waardoor ze minder stress ervaren bij het verplanten. Bomen op airpot komen niet alleen van pas als het plantseizoen verlengd moet worden doordat projectuitvoering is uitgesteld. Er worden ook vaker bewust keuzes gemaakt om in de zomer en tot wel in september te planten. Deze grotere spreiding van het plantseizoen ziet Mantje niet alleen bij bijzondere projecten. 'Opdrachtgevers willen allerhande projecten direct smoel geven met groenaankleding. Niet alleen kiezen opdrachtgevers ervoor om tot later in het jaar door te planten, ook is het najaar de laatste jaren korter geworden door de klimaatverandering. Vroeger kon je medio oktober wel eik leveren, nu is dat eerder begin december.'

Boom & Bonheur springt in op die ontwikkeling en heeft zojuist het aantal hectares voor kokoskluiten bijna verdubbeld met circa 10 hectare. Bij kokoskluit wordt de kluit eerst omwikkeld met de gangbare draadkluit met jute en daarna met een kokosmat die de kluit goed isoleert en beschermt tegen uitdroging. Een draadkorf werkt het geheel af. Een druppe-

laar houdt de kokoskluit vochtig. 'Kokoskluit is een seizoensverlengende maatregel, vanaf het voorjaar tot aan begin zomer. Het verschil met airpot is dat bomen met kokoskluit geen echte uitgroeimogelijkheden hebben,' vertelt Mantje. 'Ze komen wel in blad, maar maken niet meer dan een kiemwortel. Staan ze langer in het jaar op kokoskluit, dan vervalt het seizoensverlengende voordeel voor ontwikkeling of groei, want de boom groeit niet verder en staat stil.' De bomen in airpot staan bij Boom & Bonheur op een veld van circa 8 hectare en vaak als handelsproducten, waardoor ze ook in de vrije verkoop verkocht kunnen worden. Direct aan het bedrijfspand liggen nog enkele hectares sortiment in gewone potten.

Handig voor op depot, mits goede randvoorwaarden

Bomen met kokoskluit kunnen prima tijdelijk bovengronds bewaard worden, maar dit moet wel op een speciaal ingericht veld of in een ruimte met voldoende ruimte en faciliteiten. 'De kronen mogen niet opgebonden zijn of te dicht tegen elkaar aan staan, want dan komt er geen licht in de kroon en valt het blad weg en droogt de kroon in. Hiertoe staan kokoskluiten in een speciaal rek. Op het veld moet druppelbevloeiing aanwezig zijn om de kokoskluiten vochtig te houden om de boom te voeden. Afhankelijk van het transport wordt voor verzending de kluit nat gemaakt en de kroon tegen verdamping beschermd: over lange afstanden worden bomen in het blad getransporteerd in koelcontainers, waarvoor Boom & Bonheur een aparte dock heeft om van achteruit te verladen in plaats van het gangbare verladen vanaf de boven- of zijkant. In lang, gekoeld transport is de kans op schimmel groter, dus mogen kluit en kroon op het moment van verladen niet te vochtig zijn. Bij korte afstanden maakt dat minder uit.'

Kanttekeningen

Spreiding van het plantseizoen kent wel zijn grenzen, denkt Mantje: 'Dat geldt voor het

Koelreuteria bipinnata op airpot

planten in de zomer, maar ook voor het kortere najaar: we sturen dezelfde hoeveelheid bomen weg, maar in een kortere tijd. Hetzelfde optimum geldt voor de verwerking van de geleverde bomen. Daar komt bij dat de kwaliteitsborging nauwer luistert bij het verlengde plantseizoen: wanneer bomen in de zomer worden gelost en aangeplant, moeten transportbedrijven en verwerkers heel voorzichtig omgaan met de bast. In de winter staat de sapstroom in de bast stil. In de zomer is deze weer op gang, waardoor je met de hijsmaatregelen voorzigtiger moet zijn; denk daarbij aan het hijsen op drie punten en het zorgen voor stambescherming op de hijsplaats.' Boom & Bonheur stuurt daarvoor beschrijvingen mee voor het goed verwerken van het door hen geleverde product. 'Wij zijn ook nog zuinig op onze bomen na levering,' zegt Mantje tot besluit. 'In het geval van grote bomen hebben we dertig jaar voor ze gezorgd. Dan zien we ze bij voorkeur floreren in hun groeiplaats bij de opdrachtgever!'

Boom & Bonheur heeft zojuist het aantal hectares voor kokoskluiten bijna verdubbeld met circa 10 hectare

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!